

พรบ.ควบคุมขอทาน

หากมีการตั้งคำถามว่า อาชีพใดในสังคมไทย ที่ไม่ต้องลงทุนด้วยสินทรัพย์แต่ลงทุนด้วยการขาย ศักดิ์ศรีตนเอง คืออาชีพอะไร คำตอบที่ถูกต้องคำตอบหนึ่งก็คือ “อาชีพขอทาน” เพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้มากมาย เช่นนี้เองทำให้มีคนจำนวนมากไม่น้อยเข้าสู่อาชีพนี้ด้วยความสมัครใจ เช่นเดียวกับที่คนกลุ่มหนึ่งใช้โอกาสนี้หลอกลวงคนด้อยโอกาสจำนวนมากมาเป็นเครื่องมือในการหารายได้ให้แก่ตนเอง ดังตัวอย่างที่บรรดาผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็กและคนต่างชาตินี้ที่เร้นแค้นได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือดังกล่าวไม่เว้นแต่ละวัน

ประมาณการได้ว่าคนที่เป็ตัวการนั้นจะมีรายได้ต่อวันไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท ในขณะที่ผู้ที่ถูกนำไปเป็นขอทานนั้นได้ไม่เกินวันละ 100 บาท และมีการจัดวางการขอทานไว้อย่างเป็นระบบ ดังรูปธรรมผู้สูงอายุที่นั่งขอทานกระจายอยู่เป็นจุดๆ ในสถานที่ชุมชนทั่วไป หรือผู้หญิงอุ้มเด็กเล็กๆ เร่แบมือขอทานไปทั่ว เช่นเดียวกับเด็กไทย เด็กชาวเขาและเด็กต่างชาติอีกมากที่ขอทานอยู่ตามสี่แยก

สิ่งที่แปลกกว่านั้นก็คื เมื่อมีผู้คนร้องเรียนไปยังหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผลก็คือมีการส่งเจ้าหน้าที่มาเที่ยวไล่จับเหล่าคนขอทานเหล่านั้น ซึ่งจับเท่าไรก็ไม่หมด เพราะไม่ได้วางแผนสืบจับไปถึง “ตัวการ” ที่นำพาคนมาขอทาน ซึ่งเป็นการทำผิดกฎหมายในฐานของ “การค้ามนุษย์” โดยหากจับได้หนึ่งราย ก็หมายถึงการป้องกันไม่ให้รายนี้ไปหลอกลวงพาคนอื่นฯ อีกมากมายมาขอทาน

ครั้นถามว่าประเทศไทยของเรามีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมขอทานหรือไม่ คำตอบก็คือมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๔ โดยได้ระบุให้นำตัวคนขอทานไปอยู่ในสถานสงเคราะห์และหากหลบหนีออกมาก็จะถูกจับปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ ที่หนักกว่านั้น ก็คือแม้แต่การขบร้อง ดิดสีตีเป่า การแสดงการเล่นต่างๆ หรือการกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ก็ถือเป็นการขอทานที่มีความผิดด้วย

ความเก่าและความไม่ทันต่อสถานการณ์ความเป็นจริงของกฎหมายฉบับนี้ จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุคคลที่มีความสามารถในทางแสดงออกจำนวนมากต้องพลอยดิคร่างแหในโทษของกฎหมายฉบับนี้ไปด้วย “อาจารย์วิริยะ นามศิริพงษ์พันธ์” ในฐานะสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ จึงได้นำเสนอแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ขึ้น โดยมีสาระหลักๆ คือ “...การขบร้อง การดิดสีตีเป่า การแสดง การเล่นต่างๆ หรือการกระทำอย่างอื่นใดในทำนองเดียวกันนั้น แม้มิได้มีข้อตกลงโดยตรงหรือโดยปริยาย ที่จะเรียกเก็บค่าชม ค่าฟัง แต่ขอทรัพย์สินตามแต่ผู้ชมจะสมัครใจให้ นั้น ไม่ถือเป็นการขอทานตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ แต่ให้ถือเป็นวณิพกหรือนักแสดงสาธารณะ ”

การแก้ไขมาตราข้างต้นเช่นนี้ จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ความจริงที่มีปรากฏอยู่ทั่วไป นั่นคือ ช่วยให้นักเรียนที่ความสามารถทางดนตรีเช่นตีขิม เป่าแซกโซโฟน เล่นกีตาร์ที่ปัจจุบันแสดงเดี่ยวอยู่ สถานจตุจักร และที่ทั่วไป หรือกลุ่มคนพิการที่เล่นดนตรีเป็นวงตามริมถนน สามารถแสดงได้โดยไม่ต้องถูกห้ามหรือไล่จับอีกต่อไป

อีกมาตราที่น่าสนใจก็คือ หากมีการสอบสวนแล้วพบว่าผู้ใดทำการขอร้องและผู้นั้นเป็นคนชราภาพ หรือเป็นคนวิกลจริต พิการหรือเป็นคนมีโรค ซึ่งไม่สามารถประกอบอาชีพอย่างใดและไม่มีทางเลี้ยงชีพอย่างอื่น ทั้งไม่มีญาติมิตรอุปการะเลี้ยงดู ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวไปยังสถานสงเคราะห์ สถานพยาบาล หรือสถานอื่นใดของรัฐหรือเอกชน...แต่หากผู้ขอร้องไม่เข้าข่ายข้างต้น ให้มีการประสานไปยังสำนักจัดหางานของรัฐ เพื่อหาทางช่วยเหลือด้านการงานต่อไป

ครับ..นี่คือกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ที่ออกมาเพื่อร่วมดูแลสังคมไทยของเรา

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์